

68 § Lausunto Pohjan Voima Tuulipuisto Honkamäki - Viidankangas Oy:n Honkamäki - Viidankankaan tuulivoimahankkeen YVA -selostuksesta ja tuulivoimaosayleiskaavan kaavaluonnoksesta, Sonkajärvi

Ylä-Savon ympäristölautakunta 18.6.2024 § 68

Ympäristöjohtajan päätösehdotus

Nähtävillä oleva materiaali, ympäristövaikutusten arviointiselostus sekä osayleiskaavaluonnoksen materiaali on laaja paketti tietoa asiasta ja tehdyistä selvityksistä. Selvityksiä voidaan kokonaisuutena pitää asiantuntevasti laadittuna ja eri vaikutukset on huomioitu ja tuotu esille hyvin.

Ympäristölautakunta muistuttaa, että mikäli voimaloiden melu tai välike aiheuttaa naapurussuhdelain mukaista kohtuutonta haittaa naapurustossa, voidaan yksittäiset voimat vaatia luvitettavaksi myöhemmin ympäristönsuojelulain nojalla.

Hankealueella sijaitsee Sonkajärven käytöstä poistettu Palosuon kaatopaikka, joka on asianmukaisesti peitetty. Tuulivoimahankkeeseen liittyvä rakentaminen ja liikkuminen suljetun kaatopaikan alueella tulee kieltää, jotta kaatopaikan peiterakenteet eivät rikkoudu.

Tuulivoimaloiden määrästä riippumatta alueen ottaminen tuulivoimaloiden rakennusalueeksi aiheuttaa luonnon monimuotoisuuden vähenemistä. Tuulivoimaloiden, teiden, siltojen, maakaapeleiden, sähköasemien ja sähkölinjojen rakentaminen pienentää metsäpinta-alaa ja häiritsee luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita. Häiriöitä aiheuttavat mm. purojen ja norojen ylitykset sekä teiden ja tuulivoimaloiden reuna-aluevaikutukset. Pysyviä muutoksia aiheuttavan rakentamisen osalta kaavan toteuttamisessa tulisi edellyttää tuulivoimahankkeen toteuttajalta luonnonsuojelulain mukaista ekologista kompensatiota ennen rakentamisen aloittamista.

Luonnonvarakeskuksen (Luke) kansainvälisen koostejulkaisun mukaan monet lintu- ja nisäkäsrhyhmät väistävät tuulivoimaa. Luken tutkimusryhmä koosti yhteen 84 tutkimusta 22 maasta ja erotti niistä 160 tapausta, joissa tuotettiin tietoa siitä, kuinka kauas tuulivoimalat vaikuttavat eri lintu- ja nisäkäsrhyhmiin. Tutkittuja vaikutuksia olivat esimerkiksi populaatiokoon pieneneminen, muutokset lintujen soidinkäyttäytymisessä, poikastuoton väheneminen ja poikaskuolleisuuden kasvu. Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista, 72 % lepakoista ja 67 % maanisäkkäistä.

Honkamäki - Viidankankaan tuulivoimahanke yhdessä ympäristössä olevien useiden tuulivoimahankkeiden kanssa aiheuttaa merkittävää haittaa eläimille, koska eläimet pyrkivät siirtymään hankealueiden väliin jääville alueille, missä niille ei välttämättä ole riittävästi soveltuvia elinympäristöjä ja tilaa.

Erityisesti kanalitujen on todettu törmäävän vaaleisiin voimalatorneihin, koska linnut ilmeisesti tulkitsevat ne metsässä oleviksi aukoiksi.

Ylä-Savon ympäristölautakunta esittää, että osayleiskaavan luonnoksen koko osayleiskaava-aluetta koskeviin kaavamääräyksiin lisättäisiin seuraavaa: 1) Tuulivoimaloiden, tuulivoimaloiden huolto- ja rakentamisteiden sekä nykyisten perusparannettavien teiden ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet. 2) Tuulivoimaloiden mahdolliselle purkamiselle on haettava purkulupa rakennusvalvontaviranomaiselta. 3) Tuulivoimaloiden väritys vähintään puuston latvuskorkeuteen saakka, n. 30 - 40 metriä, on poikettava vaaleasta väristä. Nämä lisäykset lautakunta näkee tarpeellisena, sillä niillä ehkäistään mahdollisia ympäristöhaittoja.

Ottaen huomioon suunnitellun tuulivoimahankkeen vaikutukset maisemaan, voimaloiden sijoitusmahdollisuudet arvokkaat luontokohteet huomioiden, yhteisvaikutukset erityisesti luonnon monimuotoisuuteen viereisten tuulivoimahankkeiden kanssa sekä voimaloiden vaikutus alueen viihtyisyyteen ja mahdolliset vaikutukset viestiliikenteeseen, Ylä-Savon ympäristölautakunta pitää osayleiskaavaluonnoksen vaihtoehtoa VE2 parempana kuin VE1.

Päätös

Keskustelun jälkeen ympäristöjohtaja täydensi päätösehdotustaan seuraavasti: Tuulivoimaloiden määrästä riippumatta alueen ottaminen tuulivoimaloiden rakennusalueeksi aiheuttaa luonnon monimuotoisuuden vähenemistä. Tuulivoimaloiden, teiden, siltojen, maakaapeleiden, sähköasemien ja sähkölinjojen rakentaminen sekä maa-ainesten ottoalueiden avaaminen pienentää metsäpinta-alaa ja häiritsee luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita. Häiriöitä aiheuttavat mm. purojen ja norojen ylitykset sekä teiden ja tuulivoimaloiden reuna-aluevaikutukset. Pysyviä muutoksia aiheuttavan rakentamisen osalta kaavan toteuttamisessa tulisi edellyttää tuulivoimahankkeen toteuttajalta luonnonsuojelulain mukaista ekologista kompensatiota ennen rakentamisen aloittamista.

Ympäristöjohtajan täydennetty päätösehdostus hyväksyttiin.

Valmistelu

Ympäristöjohtaja Martti Veteli, p. 040 027 1193

Pohjois-Savon ELY-keskus pyytää Ylä-Savon ympäristölautakunnan lausuntoa Pohjan Voiman Tuulipuisto Honkamäki - Viidankangas Oy:n Honkamäki - Viidankangas tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Kirjallinen lausunto tulee toimittaa viimeistään 6.8.2024 osoitteeseen Pohjois-Savon ELY-keskus, Kallanranta 11, PL 2000, 70101 Kuopio tai sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi. Lausunto pyydetään lähetettämään mahdollisuuksien mukaan vain sähköisessä muodossa. Lähetykseen pyydetään lisäämään tunniste "POSELY/997/2023".

Sonkajärven kunta pyytää Ylä-Savon ympäristölautakunnan lausuntoa HonkamäkiViidankankaan tuulivoimaosayleiskaavan kaavaluonnoksesta. Kaavaluonnokseen sekä valmisteluaineistoon voi tutustua kunnan verkkosivuilla osoitteessa www.sonkajarvi.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/vireilla-olevat-kaavat/honkamakiviidankangas-tuulivoimapuiston-osayleiskaava. Lausunto pyydetään antamaan 6.8.2024 mennessä sähköisesti osoitteeseen [sonkajarvi\(at\)sonkajarvi.fi](mailto:sonkajarvi(at)sonkajarvi.fi) tai kirjallisesti Sonkajärven kunta, Lepokankaantie 2, 74300 Sonkajärvi.

Ylä-Savon ympäristölautakunta on antanut lausuntonsa Honkamäki - Viidankankaan YVA-lain mukaisesta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ja osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kokouksessaan 21.9.2023 § 61.

Pohjan Voiman Tuulipuisto Honkamäki-Viidankangas Oy suunnittelee noin 5 576 hehtaarin laajuista tuulivoimapuistoa Pohjois-Savoon Sonkajärven kunnan Honkamäki-Viidankankaan alueelle. Hanke sisältää tuulivoimapuiston ja sähkönsiirron.

Hankealue on pääosin yksityisten maanomistajien ja Tornatorin omistuksessa. Valtaosa hankealueen maasta on vuokrattu hankeyhtiölle tuulivoimapuiston kehittämistä, rakentamista ja käyttöä varten.

Hankealueelle suunnitellaan enintään 31 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on enintään 14 megawattia (MW). Voimaloiden tornin korkeus on 200-215 metriä, roottorin halkaisija enintään 190 metriä ja kokonaiskorkeus enintään 295 metriä.

YVA-menettelyssä tutkitaan seuraavat vaihtoehdot (VE):

- VE 0: Hanketta ei toteuteta.
- VE 1: Hankealueelle rakennetaan enintään 31 tuulivoimalaa.
- VE 2: Hankealueelle rakennetaan enintään 23 tuulivoimalaa.

Sähkönsiirron osalta hankkeessa tarkastellaan 400 kV:n ilmajohtoyhteydellä toteutettavaa liityntää Iisalmen eteläpuolelle rakennettavalle Fingridin uudelle Tervakorven sähköasemalle. Riippuen toteutettavasta tuulivoimaloiden määrästä, on myös mahdollista, että ilmajohtoyhteyden jännitetaso voi olla 110 kV. Sähkönsiirtoreittien vaihtoehdot on jaettu kolmeen osa-alueeseen A, B ja C, joilla on itäisiä ja läntisiä vaihtoehtoja. Reittivalinnoista riippuen sähkönsiirtolinjan kokonaispituus on noin 33-34 kilometriä.

Sähkönsiirron osalta tutkitaan seuraavat osa-alueet ja vaihtoehdot (SVE):

Osa-alue SVEA, jossa on läntinen ja itäinen vaihtoehto:

- Molemmat vaihtoehdot kulkevat hankealueelle sijoitettavalta sähköasemalta samalla sähkönsiirtolinjalla 2,6 kilometriä lounaaseen. Vaihtoehdot eriytyvät ennen hankealueen rajaa. Läntinen reittivaihtoehto kiertää Kaitarannan pohjoispuolelta (pituus 3,3 km) ja itäinen vaihtoehto suoraviivaisemmin Toivakkokosken kautta (pituus 2,3 km). Reitit palaavat samaan linjaan ennen Matkusjokea.
- Läntisen reittivaihtoehdon kokonaispituus on 5,9 kilometriä ja itäisen 4,9 kilometriä.

Osa-alue SVEB, jossa on läntinen ja itäinen vaihtoehto.

- Molemmat vaihtoehdot ylittävät Matkusjoen ja kulkevat samalla sähkönsiirtolinjalla 2,6 kilometriä lounaaseen. Reitit eriytyvät Säyneenpuron pohjoispuolella. Läntinen reittivaihtoehto suuntautuu lounaaseen ja Poromäentieltä etelään (pituus 5,7 km). Itäinen reittivaihtoehto kulkee suoraviivaisemmin etelään ja Hankalammin ylittämisen jälkeen lounaaseen (pituus 5,6 km). Läntinen ja itäinen reittivaihtoehto palaavat samaan sähkönsiirtolinjaan Aittokoskentien pohjoispuolella. Sähkönsiirtoreitti kulkee loput 4,4 kilometriä etelään kohti Suurimäkeä, josta lounaaseen kaartaen Järvilinjan rinnalle.
- Läntisen reittivaihtoehdon kokonaispituus on 12,7 kilometriä ja itäisen 12,6 kilometriä.

Osa-alue SVEC, jossa on läntinen ja itäinen vaihtoehto. Itäisellä vaihtoehdolla on alavaihtoehdot 1 ja 2.

- Järvilinjan rinnalle siirryttäessä molemmat vaihtoehdot kulkevat samalla sähkönsiirtolinjalla etelään 7,8 kilometriä, jossa Vääränmäen-Palosenmäen kohdalla vaihtoehdot eriytyvät. Läntinen reittivaihtoehto kulkee Järvilinjan rinnalla aina uudelle Tervakorven sähköasemalle saakka (pituus 7,5 km).

Molemmat itäiset vaihtoehdot kulkevat samalla sähkönsiirtolinjalla Heinäpuron länsipuolella ja ylittävät Koukunjoen. Reitti kulkee Miettälän länsipuolitse ja Honkakoskentien kohdalla eriytyy alavaihtoehdoiksi 1 ja 2. Alavaihtoehto 1 kulkee uutta käytävää pitkin lounaaseen Järvilinjan rinnalle, josta edelleen uudelle Tervakorven sähköasemalle saakka. Reitin pituus on 7,9 kilometriä. Alavaihtoehto 2 kulkee etelään uudelle Tervakorven sähköasemalle saakka. Reitin pituus on 7,3 kilometriä.

YVA-ohjelmavaiheen jälkeen voimaloiden sijainteja on tarkennettu alueella tehtyjen selvitysten sekä ohjelmasta saadun palautteen perusteella. Voimaloiden lukumäärä on vähentynyt molemmissa vaihtoehdoissa yhdellä voimalalla YVA-ohjelmasta.

Vaihtoehdossa VE1 voimalan 1 sijainti on pysynyt samana kuin YVA-ohjelmassa esitetty voimala. Muiden voimaloiden sijainti on muuttunut. Suurimman osan sijainti on muuttunut muutamia kymmeniä tai satoja metrejä. Suurin sijainnin muutos on tehty hankealueen lounais- ja eteläosassa, josta YVA-ohjelman voimalat 10, 11, 17, 18 ja 19 on siirretty pohjoisemmas. Vaihtoehdossa VE2 kaikkien voimaloiden sijainti on muuttunut. Eniten ovat siirtyneet voimalat hankealueen lounais- ja luoteisosassa.

YVA-ohjelmavaiheessa voimaloiden yksikkötehoksi määritettiin enintään 14 MW ja roottorin halkaisijaksi enintään 260 metriä. Voimaloiden tornin korkeudeksi suunniteltiin 200-240 metriä ja kokonaiskorkeudeksi enintään 330 metriä. YVA-selostusvaiheessa kokonaiskorkeus on muuttunut maksimissaan 295 metriin, roottorin halkaisija maksimissaan 190 metriin ja napakorkeus 200-215 metriin.

YVA-ohjelmavaiheessa suunnitelmassa oli tutkia ilmajohtona toteutettava sähkönsiirtoreitti hankealueelta etelään Fingridin 400 kV:n Järvilinjan rinnalle Vänninmäen kohdalla liittyvät neljä vaihtoehtoa (SVE1-SVE4). YVA-ohjelmavaiheen jälkeen sähkönsiirtoreittiä on tarkennettu hankealueen sisäpuolella, ja reitin alkuun (SVEA) on lisätty itäinen linjaus. Muutoin sähkönsiirtoreitti ei ole muuttunut YVA-ohjelmassa suunnitellusta.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Pohjois-Savon ELY -keskus, Sonkajärven kunta